ناڕەزايەتييەكانى عيراق بەرەو كوێ و ئەگەرە مەترسيدارەكان … هەژێن

هەژێن

13ى نۆڤەمبەرى 2019

ئەوەى داخوازييەكانى خەڵكى ناڕازى ڕەوان و ئەوەى كە پێويستە ناڕەزايەتى خەڵك دژى كۆمپانييەكان و فەرمانداريى و پارتييەكان پشتيوانيبكرێن، بۆ من وەك ئەلف و بێى خەبات و ئەركى شۆڕشگەرانەيە. بۆ ئەوەى لێكدانەوەى ديكە بۆ گومان و بۆچوونەكانى من نەكرێت و كەسانى هەستەكى و سۆزەكى ناهوشيار نەكرێنە دەريچە بۆ هەڵڕشتنى تووڕەيى خۆيان، بە پێويستى دەزانم ئەوە بڵێم لە خۆنيشاندانەكانى (الساحة التحرير) ساڵى 2012 تاكو ئێستا و بە دياريكراوى لە 3ى ئۆكتۆبەرى 2019 تاكو ئەم ساتە هەموو ڕۆژ زياتر لە 16 سات لە كاتى خۆم بۆ پشتيوانى ناڕەزايەتييەكانى عيراق و هاوكات دژى هێرشى لەشكرى دەوڵەتى توركيە بۆ سەر ڕۆژاوا تەرخانكردووە و تەنانەت لەنێو ڕێپێوانەكانى پشتيوانى ڕۆژاوا، پلاكارتەكەم دوو بەشە، بەشێكى پشتيوانى لە ناڕەزايەتييەكانى عيراق و بەشێكى هاوپشتى بۆ خەڵكى جەنگزەدەى ڕۆژاوا.

بێجگە لەوەش بەردەوام لە بوارى تەكنيك خەريكى كۆمەككردنم بە گرووپ و پەيجە عەرەبييەكانى تايبەت بە خۆنيشاندانەكان و ڕابوونى خەڵكى خوارووى عيراق، بەتايبەت ئامادەسازيى و كۆكردنەوەى كۆمەك بۆ كاتى بڕانى يەكجارەكى ئينتەرنێت و بەستنى پردى پەيوەندى ئينتەرنێتيى لە ڕێگەى ت□لم□ف□ن لە ئۆروپا، تاكو دەگاتە ڕێنێوينى چۆنيەتى خۆپاراستنى چالاكانى ڕابوونەكە و ناردنى ئەو توول- ئامرازانەى كە بۆ شكاندنى فيلتەرى سەر سايت و تۆڕە كۆمەڵايەتييەكان پێويستە بەكارببرێن. خوێنەرى هێژا تكادەكەم، ئەم پێشەكييە بە خودنمايى مەبينن، بەڵكو وەڵامە بەو كەسانەى ناسيوناليست-بوون بە پشتيوانى خەڵكى ڕۆژاوا لێكدەدەنەوە و نا- ناسيوناليست-بوون بە پشتيوانى سۆزەكيى خۆنيشاندانەكانى عيراق لێكدەدەنەوە و لەژێر ئاڵاى "اللە أكبر" كەوتەكە هەلەكە سەما!

ڕاستى من لە ساڵى 2012 تاكو ئێستا بەردەوام ڕاديكاڵبوونەوەى

بزووتنەوە ناڕازییەکان و خۆ-جیاکردنەوە لە پارتییەکان و گەنجبوونی [گەنج-بوون بە واتای زۆرینەبوونی لاوان] بزووتنەوەکان دەبینم. ئەوانە هەمووی شایانی دڵخۆشی و دەستخۆشیکردن و پشتیوانیکردنن. بەڵام هاوکات پێویستە ئەو ڕەوتە ناسیونالیستییە عیراقییەش ببینین، لە لە باشترین باردا (نیشتمان و گەل)چییەتییەکەی حشع بەسەری زاڵە، بەڵام بەداخەوە زۆر جار درووشمەکان بەرەو ڕەیسیزم و سووکایەتیکردن و دەمارگرییەکی ترسناک ملدەنێن. سەرباری ئەوەش ناتوانم، بەس لە بەرئەوە هەیانە دەستبەرداری پشتیوانی و کۆمەکیی ئەنارشیستانەی خۆم بۆ بزووتنەوە خۆخۆیی و ناڕامیاریی و ناحزبییەکانی عیراق ببم.

بە پێچەوانەی پڕۆپاگەندەی ناسیونالیستە کوردەکان و سەلەفییە پڕۆ-ئێران و پڕۆ سعودیەکان، سەرەتای ئۆکتۆبەری 2019 ناڕەزایەتییەکان لە بەغداد خۆبەخۆیی تەقینەوە و دندەدرانیان “دەستی دەرەکی” و “ڕەوتە شیعە و سوننە”کان نەبوون، بەڵکو سووکایەتیکردنی پۆلیسەکانی دەوڵەت بوو بە دەرچوانی بەکاری دانشگەکان و ئەوە بوو بە چەخماخەی تەقینەوەی ناڕەزایەتییە پێنخواردووەکانی خەڵک، کە پێشتر (هێنانی داعش بە پلان و سیناریۆی هێزە داگیکەرەکانی عیراق لە بەهاری 2014) بوو بە هۆی دامرکاندنەوەی ئەو بزووتنەوە بەهێزەی، کە سەرەتای ساڵی 2013 فەرمانداریی مالیکی و هێزەکانی سوپا و پۆلیسی دەوڵەتی بەچۆکهێنابوو و تەنانەت ناڕازیان ئامادەی دەستنیشانکردن و ناردنی نوێنەر بۆ لای فەرمانداریی نەبوون و دەیانگوت “خەڵکی لەسەر شەقام و لە نێو مەیدانی شارەکانە، ئێمە نوێنەرمان نییە و خەڵک خۆی نوێنەری خۆیەتی و ئەگەر مالیکی و فەرماندارییەکەی بەرانبەر خەڵکی ڕاپەڕیو نیازیان پاکە، دەتوانن بێنە ئەو شوێنانە و لەتەک خەڵک گفتوگبکەن/ڕێکەوتنبکەن”.

وەک گوتم بزووتنەوەکە خۆخۆییە و وەک هەر بزووتنەوەیەکی دیکەی خۆخۆیی جەماوەر لە سەراپای تەمەنی دەوڵەت. بەڵام هاوکاتیش نەبوونی خۆڕێکخستنی جەماوەریی لە نێو گرووپ و ڕێکخراوە جەماوەرییە ئاسۆیی و نانێوەندییەکان و هاوکات نێوەندییبوونی خۆنیشاندانەکان و نەگەڕانیان بە خۆڕێکخستنی جەماوەریی و کۆمەڵایەتیی چین و توێژە نەدار و بێدەسەڵاتەکانی کۆمەڵ، وەک پاژنەی ئاشیل زەمینە و کەلێنی بۆ هەژموونکردنی خشکەیی هێزە ڕامیارییە ناسیونالیستیی و دەسەڵاتخوازە نێوخۆییەکان و هەوڵی تێکدەرانەی هێزە دەرەکییەکانی وەک سەلەفییە لایەنگرەکانی ئێران و تورکیە و سعودیە و هەر ئاوا بەکرێگیراوانی هێزە هاوپەیمانە داگیرکەرەکان درووستکردووە.

یەکێکی دیکە لە پاژنە ئاشیلییەکانی خۆنیشاندانەکان خۆشباوەڕییە بە پەیوەستبوونی هێزە سەرەکوتکەرەکانی دەوڵەت [پۆلیس و سوپا]. هەرچەندە دەکرێت و درووستە بە پەیوەستبوونی ئەوان دڵخۆش بین و پێویستە بە بەردەوامی ئەو هێزانە بە پەیوەستبوون و تەقەنەکردن بانگەوازبکەین و بگەڕێندرێنەوە بۆ نێو بەرەی خەڵک. بەڵام پەیوەستبوونی ئەوان وەک هێزی چەکدار و مانەوەیان وەک هێزی چەکدار و بڕیاردەر، گەورەترین مەترسییە بۆ سەر داهاتووی خۆنیشاندان و ڕابوونەکە، ئەوەش لەبەر چەند هۆ:

- لە ئەنجامی ئەزموونگیریی دەوڵەت و فەرمانداریییەکان لە ڕابوونەکانی باکووری ئەفریکا و خۆرهەڵاتی ناوین 2010 – 2013 دەوڵەتانی ناوچەکە بە پشتیوانی و پلانی زلهێزەکان بەتایبەت سوپای میسر کە بەجگە لە دەزگەیەکی سەرکوتگەر و ئامرازی کودەتا، هاوکات پڕۆژەیەکی ئابووریی کۆمپانییەکانە و ڕاستەوخۆ لە دەوڵەتی ئەمەریکا ملیۆنان کۆمەك وەردەگرێت.
- هەر ئاوا، دەستەکانی پشتپەردە لە نێو ڕابوونی خەڵکی تونس توانییان بە یەکەم جار ئاڵای دەوڵەت بکەنە ئاڵای خەڵکی ناڕازی و وەک تاعوونێکی ڕامیاریی لە تونس تاکو ئەمەریکای باکووری گرتەوە و خەڵکی ناڕازی ئەو ئاڵایە بەرزدەکاتەوە، کە لەژێر ئەو و بەناوی پاراستنی ئەو دەکوژرێت، ئەوەش تایبەتمەندیی سەردەمی ئاژاوەیە و چەوساوان دەبنە شەکێنەری ئاڵای سەروەریی چەوسێنەرانی خۆیان، بەتایبەت لە عیراق کە ئاڵاکەی زیاتر لە ئاڵای دەوڵەت، سیمبۆڵی ملهوڕیی ئایینی و یەزدانی لەسەرە و بەس لەلایەن کەسانی ناهوشیار ناشەکێتەوە و لە خۆ ناپێچرێت، بەڵکو تەنانەت ئەو چەپانەش کە لە سەرەتای دەهەی نەوەدی سەدەی ڕابوردوو بە ئەنتی-ئایین و ئەنتی-ئیسلام دەرکەوتن، کەچی ئێستا چوونەتە ژێر هەژموونی ئەو ئاڵایە و دەیشەکێنەوە. هەڵبەتە ئەوەش بەڵام، سەرنجەکەی من لەسەر هەڵگرتنی ئاڵای “اللە اکبر” لەلایەن چەپ بەس لەو لایەنەوەیە، کە ئەوان وەک ئەنتی-ئیسلام دەرکەوتن و شانازی گەورەیان دژە-ئیسلام-بوون و دژە-ئایین-بوون بوو، کەچی ئێستا وەک هەر ئیسلامییەکی دیکە چوونەتە ژێر ئەو ئاڵایە و دەیشەکێننەوە و لە خۆیانی دەئاڵینن و بەشانی خۆیان دەدەن.
- بە ئاشکرا زۆرێک لە درووشمەکان و تاکو ڕادەیەک ئاراستەی ڕابوونەکە بەرەو بانگەوازکردن بۆ سیستەمی دیکتاتۆریی سەرککۆمار وەک تورکیە و جێگرتنەوەی سیستەمی پارلەمانی بە سیستەمی سەربازیی و جێگرتنەوەی پارتییەکان بە تاکپارتیی و

دیکتاتۆریی سەرەک ملدەنێت. بە بۆچوونی من، ئەوەش دوو هۆکاری هەن: یەکەم خەڵکی عیراق بەهۆی نائومێدبوون لە گۆڕانی پۆزەتیڤ، سیستەمە تاکپارتیی و سەرۆککۆمارییەکەی بەعس و سەدام بە باشتر دەزانن و خۆزگە دەخوازنەوە بەتایبەت عەرەبە سوننەکان. دووەم بە ئاشکرا دەوڵەتی تورکیە لە ڕێگەی سەلەفییە سوننەکان و تورکمان-زمانە ناسیونالیستەکان خەریکی سەرنجڕاکێشانی خەڵکە، لەوانەیە هەوڵدان بۆ نۆژەندکردنەوەی ڕێستورانتی تورکی بە پارە و کۆمەکی دەرەکیی لە ڕێگەی ژنەکی دانیشتووی هۆڵەندە، ئەوەش پێچەوانەی درووشمەکانی سەرەتا "برۆ برۆ ایران برۆ، برۆ برۆ ترکیە برۆ برۆ، برۆ برۆ سعودیە برۆ، …" خەریکە بە خشکەیی تێکەڵەیەک لە سیستەمی سەدامی-ئەردۆغانی دەکرێتە خواست و خەونی خەڵک.

لەبەرئەوە، بە بۆچوونی من، دەستە دەستە پەیوەستبوونی هێزە چەکدارەکانی دەوڵەت و مانەوەیان وەک هێزی چەکدار لەنێو بەرەی خەڵک، سێ ئەگەری مەترسیداری هەن:

یەکەم: ئەوەی بەکرێگیراوانی کۆماری ئیسلامی ئێران لە ڕێگەی ناردنی پۆل پۆلی هێزەکانی پۆلیس و سوپا، ناڕازییان بەناو و پاگەندەی پاراستنی "سەروەریی یاسا و دەوڵەت" بکاتەوە بە پارێزەری فەرمانداریی، وەرای ئەوەش حزباللە لە ئێران وەک ئاکپارتیی لە تورکیە و بنەماڵەی آل السعود لە سعودیە ئارەزوومەندی هەڵوەشاندنەوەی سیستەمی پارلەمانییە. بەو جۆرە بە زاڵکردنی سوپا و کودەتایەک بەسەر فەرمانداریی ئێستا بە ڕزگارکردنی هەژمونی شیعەگەرایی خۆی لەسەر فەرمانداریی و سازدانەوەی دەست و پەیوەندەکانی خۆی لەنێو فەرماندارییەکی سەربازیی بە خواست و پشتیوانی خەڵکی ناڕازی، کە دەتوانێت بە ماوەیەکی زۆر درێژ خەڵک نائومێدبکات و مەترسی سەرهەڵدانەوەی بزووتنەوەی ئاوا خۆبەخۆی دووربخاتەوە.

دووەم: هەوڵدانی سێکوچکەی تورکمانە ناسیونالیستەکان – سەلەفییە پڕۆ-ئاکپارتیی و پڕۆ-سعودییەکان – لایەنگرانی دەوڵەتی سوننەی ئیسلامی عیراق وەک ئامانجی پاشڕەوانی عیزەت-دووری بۆ سیستەمێکی تاکپارتیی، سەرۆکایەتیی و سەربازیی لە چەشنی سەردەمی بەعس .

سێیەم : هێزە داگیرکەرەکانی هاوپەیمانان وەک گێڕانەوەی عیراق بۆ ژێر دەستی خۆیان و لێدان لە پێگە ئایینی و سەربازیی و ئابوورییەکانی کۆماری ئیسلامی ئێران، بەتایبەت پاش ئەوەی کە

ئامادەیی سەربازیی ئەوان بەتایبەت ئەمەریکا لە عیراق تێکشکا و هەر ئاوا ئەوەی کە تێکشانی سیستەمی پارلەمانییە پووپەییەکەی* نەیتوانی سنووردارکەری هەژموونی میلیشیا شیعەکانی پڕۆ-کۆماری ئیسلامیی ئێران بێت. ئاوا وەرگەرانێک لە عیراق بەس بە ئەوان قازانجی نییە، بەڵکو بە ئیسرائیل و پڕۆژە ئابووریی و سەربازییەکانی.

بەکورتی لەم ساتەدا عیراق وەک نێچیرێکی بریندارە لەنێوەندی کۆمەڵێک ئاژەڵی گۆشتخۆر و هەر یەکە هەوڵی یەکەم و تەواو قەپاڵگرتنی خۆیەتی. ڕامیارە عیراقییەکان بەتایبەت لۆبییەکانی نێو پارلەمان، کە لە پشت پەردەوە خەریکی ئاراستەکردنی و پڕوپاگەندەکانی دەستگیرکردنی مالیکی لە سەفارەتی ئەمەریکا و قەدیەی مژدەبەخشەکانی نێو ناوچەکەی سەوز و بەڵێن و هەر ئاوا ناتوانامانەوەی ناڕازییان لە گەرینی ڕابوونەکە لە ڕابوونی ڕامیارییەوە بە ڕابوونی کۆمەڵایەتیی و پێکهێنانی گرووپ و ڕێکخراوە جەماوەریی و کۆمەڵایەتییەکان وەک تان و پۆی ڕێکخستنی سەربەخۆ و خۆخۆیی خەڵکی ناڕاز و خۆسەریی کۆمەڵایەتیی، کە بەڕادەی کەم ئەگەر نەتوانێت سیستەمی خۆبەڕێوەبەریی گەلیی و دێمۆکراسی ڕاستەوخۆ بخاتە شوێنی سیستەمی ئاینی و خێڵەکیی و پارتیی و پارلەمانیی و سەربازیی، خۆ دەتوانێت ئەوانە لاوازبکات و بیانخاتە ژێر فشاری داخوازییەکانی خەڵک.

ئەو شتانەی لە سەرەوە ئاماژەدران، هەموو ئەگەرن و بەداخەوە بەڕادەیەک نیشانەکانیان دەرکەوتوون و زۆرینەی خەڵکی ناڕازیی هەم بە هۆی دەرگیربوونی هەر ساتە و هەر ڕۆژەی خۆنیشاندان و مەرگ، هەم بەهۆی نەبوونی ئەزموونی خەباتی جەماوەریی و کۆمەڵایەتیی و تێکشانی ئابووریی لە عیراق، توانای دیتن و دەرککردنی ئەو مەترسیانەی نییە، کە ڕۆژ بە ڕۆژ بەهۆی بەردەوامیی ناکامی خۆنیشاندانەکان و زەمینەسازبوون بە دەستە شاردراوە ڕامیاریی و ئابووریی و سەربازییەکان و هەر ئاوا ماندووبوون و نائومێدبوون، بە ئاسانی ئەگەری ڕوودانی ئەو مەترسیی و هەوڵە نیوخۆیی و دەرەکییانە زیاتر دەبێت.

بە نموونە پاش زیاتر لە مانگێک خۆنیشاندانی بەردەوام و خوێنڕژان و قوربانیدان و برسیەتی و ماندووبوون، تاکو ئێستا نەتوانراوە مانگرتنێکی گشتیی و سەرتاسەریی وەک گوشاریی ئابووریی بە سەر فەرمانداریی عیراق و کۆمپانییەکانی هاوپەیمانان بەکاربرێت؛ نەتوانراوە گرووپە خۆجێییەکان و ڕێکخراوە جەماوەریی و

کۆمەڵایەتییە سەربەخۆکان وەک ئەڵتەرناتیفی پارتییەکان پێکبهێندرێن و نەتوانراوە لە ئەڵتەرناتیفی سیستەمی پارلەمانیی و تاکپارتیی و سەربازیی بیربکرێتەوە؛ نەتوانراوە لە ئەڵتەرناتیفی بیرۆکراتیی دەزگەکانی دەوڵەت بیربکرێتەوە و زۆر شتی دیکە …

هەڵبەتە پێویستە ئەوەش بگوترێت، تاکو ڕادەیەک هێشتا درەنگ نەبووە و بوار و ئەگەری ڕادیکاڵبوونەوەی خۆنیشاندان و ڕابوونەکە بەرەو ئەڵتەرناتیف ماوە. ئەوەش [illegible] هۆکاری سەرەکیی نەبوونی ڕەوت و ئاراستەی دژە-باو و ڕادیکاڵنەبوونەوە بەرەو سیستەمێکی ئەڵتەرناتیف بە زاڵیی و ئامادەیی ئاوەزیی و هۆشیی هێزە ڕامیارییەکان دەگەڕێتەوە، کە لە سوننەی ناسیونالیست و شیعەی عیراق-گەرا تاکو دەکاتە حشع بوونیان هەیە و کەسی هوشیار بە ئاسانی دەتوانێت درووشم و داخوازییەکانی ئەوان بناسێتەوە و ئەوە ببینیت، کە چۆن ئەو زاڵییە ئاوەزییەی ناسیونالیستەکان لە پان-عەرەبی تاکو پان-عیراقی بووە بە بەربەستی سەرەکی لە بەردەم ڕادیکاڵبوونەوەی ڕابوونی خۆخۆیی خەڵک و سەبەری نەگریسی ئەوان بووە بە تەلسیمی مردووان بەسەر زیندووانەوە.

بە کورتی و پوختی، بزووتنەوەی خۆخۆیی خەڵکی ناڕازی 2012 – 2019 عیراق لەسەر دووڕییانی: (ملکەچکردنەوە بە چەوسێنەران لە ڕێگەی کودەتای سەربازیی و سیستەمی تاکپارتیی و سەرۆککۆماریی) یان (ڕادیکاڵبوونەوە و شکاندنی دوا قاوخەکانی سیستەمی ڕامیاریی و گۆڕینی خۆنیشاندانەکان بۆ مانگرتنی گشتیی و سەرتاسەریی و گۆڕینی ڕابوونی ڕامیاریی بۆ ڕابوونی کۆمەڵایەتیی و هەنگاونان بۆ پێکهێنانی گرووپ و ڕێکخراوە جەماوەریی و کۆمەڵایەتییە ئاسۆیی و سەربەخۆکان وەک تان و پۆی خۆسەریی کۆمەڵایەتیی و یەکێتیی کۆنفێدرالیستییانەی خۆسەرییە ناوچەیی و هەرێمییەکانی گشت ناوچەکانی عیراق و کۆتاییهێنان بە زاڵیی شیعە لەسەر سوونە، سوونە لەسەر کورد و کورد لەسەر تورکمان و ئاسووریی و ..تد). ئەگەرنا، سەرەنجام لە گۆڕینی فەرماندارییەک بۆ فەرماندارییەکی دیکە، یان گۆڕینی سیستەمی پارلەمانی بۆ سیستەمی تاکپارتیی و سەرۆکایەتی زیاتر نابێت، ئەوانەش شایانی ئەو هەمووە قوربانیدان و وێرانکردنە نیین.